

PROPRIETAR—DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația:
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

conform regulamen. de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

Unirea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de publicații al Trib. Târnava-Mică sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericască — Apare în fiecare Sâmbătă

Dascălul Neamului, dăscălit“

(+) Românul are o vorbă scoasă din pățanie: Adevărul umblă cu capul spart. Dela legea aceasta nu se îngăduie abatere. Așa că cine are curajul bărbătesc și luminat să spună adevărul, să se aștepte negreșit la lovituri mai mult ori mai puțin strivitoare. După cum e cel isbit, și după cum îl ajută puterile pe cel care mănuește măciuca.

Dascălul Neamului nu face excepție dela regula celor ce vestesc adevăruri neplăcute. Ba chiar urgisite în urma petrecerii într'o atmosferă mereu și meșteșugit întunecată și înveninată. Numai cât, har Domnului: d. N. Iorga e prea înalt și prea tare de cap, iar „voinicul“ ce s'a repezit la D-sa prea nevoiaș ca să se aleagă din toată a lui „voinicie“ altceva decât o rușinoasă inconștiență, desvăluitoare de substraturi sufletești morbide. — Cazul, vorba ceea, devine așa:

In cunoscuta conferință: „Concepția românească a ortodoxiei“, ținută luna trecută la „Soc. Femellor Ortodoxe“, d. profesor N. Iorga care, între altele este și autorul celei mai masive Istorie a Bisericii Ortodoxe Române, a spus o seamă de adevăruri bine de adâncit, în interesul mai binelui neamului, ori-când, dar mai ales în vrenile acestea de răscruce istorică. A avut cuvinte de laudă pentru „cuminții oameni Teofil și protopopii cari au iscălit cele patru puncte“ când s'a făcut unirea Românilor ardeleni cu Roma; a declarat răspicat și tare că „legătura cu Papa este foarte folositoare (— cu deosebire acum, când drepturile neamului românesc sunt atacate cu obrăznicie —) și e mai simpatcă decât legătura cu Patriarhul din Constantinopol, care este un șef național“ (și care nici „nu se poate desface din legătura națională cu poporul grecesc“); a stăruit asupra faptului că legătura cu Sf. Scaun este a se face numai prin Biserica Română unită, care „a adus servicii esențiale ideii naționale“. Legea românească, spune d. N. Iorga, este „lege răsăriteană, fără dușmănie față de legea apuseană...“ „Noi avem creștinismul Sfântului Nichita și al atâtor cari porneau în lumea întreagă, răspândind o credință legală de foarte puțină teologie...“ Termenul: Mitropolie a Ungro-Vlahiei e o umilire a noastră din partea patriarhiei țărăgradene și o ușiță prin care, în numele Bisericii (ortodoxe), a venit o influență ungiurească scăzătoare și umilitoare pentru Români. — Și câți străini și străinism n'a răsbătut la noi prin ortodoxie! Așa se întâmplă cu Nicodim, așa cu episcopii mânăstirii nicodimiene dela Neamțu; așa cu vechii croniciari Macarie, Eftimie, Isaia; așa cu călugării lui Ștefan cel Mare și Alexandru cel Bun cari „n'au nimic în scrisul lor din sufletul nostru“; așa cu Paisie Velicouschi,

Pe frontul Spiritului

Invățăminte după săptămâna de rugăciuni pentru unirea bisericilor

de Pr. Vasile Lupu

Biserica lui Hristos e un organism viu: pentru că Isus Hristos e viața, și tot ce e opera Lui se împărtășește din viața Lui. Biserica e marea lumină și marea școală de educație a omenirii. Viața ei și lumina ei, care e viața și lumina lui Hristos, e condiția vitalității și prosperității, morale, sociale și naționale a unei țări și a lumii întregi: ba chiar și a celei economice. Căci, după cum bine vedem, evoluția tehnică și belșugul vieții economice, lipsite de luminile și directivele Bisericii, duc omenirea la conflicte internaționale, șomajuri și revoluții sociale, cari, sub stindardul unor revendicări mai mult ori mai puțin juste, — flutură doctrine și sisteme politice utopice, și distrugătoare a civilizației creștine bimilenare.

Materia se ridică: forță brută și amorfă grea ca pământul; se prăvale ca un tăvălug satanic, spre a năruie în mersul ei orice no-

venit din Ucraina și cu Dimitrie de Rostov; așa cu nenumărați alții. Chiar și Șaguna „și-a făcut ucenicia la Sârbi și este și un spirit protestant în alcătuirea unei Biserici naționale a lui ca și o influență vieneză, așa că nu mai este legătura de ordinioară. Pe urmă se poate ajunge la guvernamentalism, la un V. Mangura“.

Atâtea adevăruri — și altele, asupra cărora nu se poate stăruie aici, din lipsă de spațiu — spuse cu franchețea care-l caracterizează pe marele Dascăl al Neamului, au provocat indignarea abia stăpănită a unora dintre ortodocșii noștri. Cel care s'a slobozit mai avan la d. Iorga e un anonim dela „Biserica și Școala“ din Arad (nr. 6 din 4 Febr. 1930, pag. 51). Acesta îl ia la refec, cerându-i, bunăoară, seama că: „De ce D-sa caută legături cu Papa, când poporul românesc nu le poatemistui! De 6—8 veacuri acest popor (adecă agenții de ordinioară bulgaro-greci și jertfele lor de până azi, N. R.) rezistă cu tărie prozelitismului catolic. Mai pe urmă, cu schimbarea calendarului, tot scandalul s'a făcut pe tema aceasta: tema de popistășire. Aceste lucruri nu le înțelege un istoric gelos de independența națională și culturală a Românilor, ca d. Iorga?...“ După aceste somații atât de inteligente și de cu bun simț, și după ce-l face ridicol (!) și blasfem, eroul necunoscut (teafăr în tuță) își dă drumul amărăciunii compătimitoare: „Intr'adevăr, dl Iorga nu mai este Nicolae Iorga.“

Increștăm această ieșire necuviincioasă cu titlu de tristă mărturie a vremii. — Atât și nimic mai mult.

ține de: suflet, curățenie, sfințenie, dreptate, bunătațe, milă și iubire. Două steaguri: iubire și ură, viață și moarte, spirit și materie, Hristos și Lucifer! Veșnica luptă, care se va sfârși cu biruința lui Hristos!

Și dacă Hristos e în luptă, Biserica — mireasa Lui, — nu poate rămânea rece și indiferentă. Ea e doar vie: e cea mai delicată creație aici pe pământ a Mirelui ceresc. E creată din jertfa și sângele Lui, și împodobită cu iubirea Lui. Capul văzut al acestei împărății spirituale — Petru — a sunat mobilizarea de luptă. Scopul mobilizării și luptei: pacea clădită pe dreptate. Și cum Biserica e împărăția păcii și iubirii, lupta ei se desfășoară tot cu armele păcii și ale iubirii. Fiii ei, înregimentați în acest front al păcii și iubirii, oferă zilnic Părintelui ceresc, rugăciunile și jertfele lor, pentru pacea și iubirea reciprocă și universală a tuturor popoarelor pământului, ca fii ai aceluiași Părinte comun. Ei înțeleg mai bine decât unele culise diplomatice, că pacea viitoare, adevărata și veșnica pace, se pregătește în cer. Că ființa supremă, creatoare și conducătoare prin providența ei a a lumii întregi, este cea care știe scoate din rău: care rușinează pe cei mândri și ridică pe cei smeriți; dela fața căruia ca ceara dela fața focului se vor topi: materialismul, forța brută, ura, și egoismul rasist al unora ori al altora, înregimentați în fronturi de distrugere și subjugare a bieteii omeniri setoasă după pace, fericire și libertate. El singur, și prin El, se poate realiza pacea clădită pe dreptate, anunțată de vicarul Său.

În curentul divin și universal al acestei ofensive spirituale și creștine, noi vom rămânea oare mereu absenți, indiferenți și nepăsători? Ori, în cel mai bun caz, simpli admiratori și spectatori extaziați? Nu. Desigur că nu. Întreagă creștinătatea genuină s'a unit într'un singur glas către Părintele luminilor, cerând dela 18-25 Ianuarie unirea tuturor și refacerea unității religioase, spre idealul: o turmă și un păstor. Și cum aceste rugăciuni s'au ținut sub zodia și'n umbra cataclismului materialist-ateu, ce amenință civilizația și omenirea, sufletele și inimile s'au ridicat spre cer, cerând celui Atotputernic pace, și risipirea oștilor satanice.

Ce spectacol măreț pentru cer și pământ! Răsăritul și apusul: dela miază-zi la miază-noapte toate limbile și culorile, toți fiii lui Dumnezeu și bisericii, înfrățiți în rugăciune, iubire, și dorinți comune, asaltând în credința lor sublimă cerul, pentru pace și unire: milă

dreptate și drum de fericire pentru cei insetați după izvoarele nesecate ale dumnezeirii.

Am participat și noi, fiii Bisericii române, la această cruciadă a rugăciunii. In ce măsură însă? Cu cât suflet și cu câtă stăruință? — Să răspundă, în conștiință, fiecare păstor de turme credincioase! Să-și facă acest examen, bine știind că rugăciunea e viața Bisericii.

Chiar de aceea trebuie integrat poporul în legătura intimă și zilnică cu Dumnezeu, prin rugăciuni constante izvorite din tainele inimii și ale sufletului — trecute prin focul predicilor și meditațiilor trăite, — din cari vor izvorî credința vie, umilința adâncă, — nădejdea mângâitoare și statornicia neșovăelnică — virtuți cari formează potirele sfinte ce coboară din cer darurile Domnului.

Și cât de potrivite sunt pentru această educație spirituală marile ofensive de rugăciune și jertfă, cum a fost și cea din 18-25 Ianuarie, când zi de zi credincioșii, prin meditații scurte și rugăciuni imediate, au fost inițiați și conduși în aceste taine, și în miezul dorințelor și vrierilor Bisericii lui Hristos. Cine nu va predica zi de zi rugăciunea conștientă și filială, nu se va ști ruga în Duminică și sărbători.

Ar fi bine chiar de aceea, ca superioritatea bisericească, ori eventual Reuniunile de misiuni diecezane, să ne ceară socoteală de modul cum s'au organizat și organizează aceste opere de zel. Sunt doar semnele vitalității noastre lăuntrice, comorile noastre cerești. Și dacă sunt obișnuite rapoartele administrative și financiare, ar fi potrivit, cred, ca să se facă astfel de rapoarte și pentru coroana tuturor, care e viața lui Hristos în sufletele Lui. Nu s'ar îngreuna mersul cancelariilor. Zic: avem conducere supreme în Agru, Reuniuni de misiuni și mariane: s'ar putea prin acestea organiza, supraveghea și conduce aceste opere. Și cum Cercularele de multeori sosesc cu întârziere, s'ar putea ca însăși oficiile protopopești să se intereseze de modul cum se organizează și decurg aceste opere; căci aceste cancelarii nu trebuie să fie numai

nuclee administrative, ci mai ales, și în primul rând, centre de inițiative pastorale, spirituale și misionare.

Și mai presus de toate, noi preoții, soldații Domnului din primele linii, va trebui să avem inimă largă și înțelegere adâncă pentru marile curente de viață ale Bisericii. Să fim pentru dorințele și aspirațiile ei, nu ziduri de granit cari să oprească și stăvilească marile ei elanuri; ci canale și nervurile sensibile, cari să conducă durerile, bucuriile, pacea și întreg ansamblul vrierilor ei, la toți, și la fiecare suftet încredințat păstoririi și grijei noastre părintești.

„Vaticanul, principala fortăreață a culturii“. Toate cuvintele și gesturile Sf. Părinte sunt urmărite cu luare aminte și cântărite de o lume întreagă. Chiar și necreștinii se simt îndatorați să facă acest lucru. Așa, de ex. presa arabă s'a ocupat și ea cu vizita Regelui Italiei la Papa și cu a Papelui la Quirinal, și a comentat pe larg aceste apropieri de însemnătate istorică. Ziarul arab *Mokattam* (după cum încrestează „Osservatore Romano“, 20. I 40), bunăoară, scrie:

„E inutil să semnalăm importanța influenței ce o exercită Pontificatul Roman, în calitate de Cap al lumii creștine, care numără trei sute de milioane de suflete, între cari popoarele cele mai culte și mai puternice ale lumii. După noi însă marea însemnătate nu consistă în faptul vizitei înseși, ci în semnificația sa politică tocmai în acest moment, cunoscuți fiind Sanctitatea Sa și Regele Victor pentru dorința lor de a apăra pacea și de a salva cultura umană... Natura slujbelor preasfalte și a credinței Pontificelui, îi silesc oarecum să activeze pentru păstrarea instituțiilor sociale și a tradițiilor morale create și disciplinate de religia creștină și, prin urmare, să la invita... de a invita Europa la pace...“

La fel de demn și doveditor de adâncă înțelegere a lucrurilor e și tonul în care scriu alte publicații arabe. Cotidianul *Diaa*, făcând o paralelă între festivitățile menționate mai sus

și vremile de strălucire dealtădată ale papalității, remarcă: „E adevărat că Papa de azi nu mai poate, ca odinioară, să decidă destinele politice ale națiunilor europene, dar, dela războiul mondial și până azi influința sa spirituală a tot crescut, luând astfel de proporții, încât l-a îngăduit să contribuie, în împrejurările actuale la soluționarea marilor probleme politice ale Europei zilelor noastre. Față cu pericolul bolșevic și cu revoluția socială și spirituală care se sbat să-și răspândească în lume principiile Vaticanul rămâne fortăreața cea mai de seamă a culturii omenești“. — După care autorul are colulul închele:

„Vaticanul e bogat în oameni experți mari diplomați, bărbați de știință și artiști, cari știu să apere interesele creștinismului. Politicilor nu e italiană, germană ori franceză, creștină, închinată exclusiv ocrotirii păcii și cheazășiei împreunălucrării popoarelor“.

Așa văd Vaticanul, forța de care dispune și politica lui, privitor la necreștinii obiectivi, la inteligenți și neorbiți de patimă sectară.

Sensul neutralității

(—). Din mila Domnului, până în ceas de față noi n'am fost învăluți în vălvățile războiului. Ii simțim din depărtare pârjolul și stăm de veghie să nu sară peste hotarele noastre. Recentă conferință dela Belgrad a „Ințelegerii Balcanice“ a afirmat încă odată hotărârea celor patru țări din acest colț european de a-și păstra cu toată puterea neutralitatea în care se găesc dela izbucnirea marelui război din Apus.

Indurerăți pentru deslănțuirea cataclismului care primejduiește însăși civilizația europeană, suntem totuși recunoscători Providenței care ne-a ferit măcar pe noi de crâncena încercare. N'ar fi bine însă să ne legăm în iluzii, nici să dăm noțiunilor înțeleșui greșite. Ci e necesar să ținem mereu înaintea ochilor riscurile și primejdiile acestei atitudini pacifice. Neutralitatea nu însemnează indiferență, cu atât mai puțin pasivitate. O astfel

Foia „Unirii“

Schisma kerulariană (1054)

Pr. Dr. Ioan Stanciu

Omonimul meu, neunit însă, dela Sibiu în a sa „Religie strămoșească“ (ed. Sibiu 1938) la pag. 33 zice: „Umberto a plecat din Roma în fruntea unei delegații la Constantinopol în anul 1054 tot cu însărcinarea să exopereze jurisdicția asupra Bulgariei. Umberto însă, mai precaut decât delegații din trecut, mirosind că sinodul îi va respinge pretenția și ca să nu fie pedepsit de papa, înainte de întrunirea sinodului, a furizat anatema în altarul bisericii Sf. Sofii și s'a relintors la Roma. Oricum învârtesc lucrurile frații uniți, ruptură aceasta în biserică a fost provocată de lăcomia fără margini a papilor după jurisdicții și după stăpâniri... papa dela Roma a provocat desbinarea“. Iar la pag. 45 afirmă: „biserică ortodoxă susține că patriarhii din Roma au provocat marea ruptură în biserică lui Hristos. Motivul a fost într'adevăr îngâmfarea, care în dorința papilor de a domina tot mai mult, n'a mai cunoscut margini“.

Omonimul acesta neunit dela Sibiu astfel de afirmații gratuite scoate din bogata imaginație a cucerniciei sale. Inșă fiindcă istoria nu se bazează pe imaginație, oricât de bogată ar fi ea, să binevoiască cucernicia sa a urmări documentele istorice contemporane cu schisma

kerulariană, la care omonimul se provoacă afirmând numai și nimic dovedind, ceace e foarte ușor, dar nu și cuviincios, nici cucernic.

1. *Patriarhul Mihail Kerularie* (1043-1058). Este acela despre care cronograful *Gheorghe Cedren* din sec. XI în „Historia“ la anul 6548 adică 1039 zice: „In acest timp în contra împăratului s'a făcut conspirație, conducătorii crimei fiind *Mihail Kerularie* și Ioan Macrempolita și cu alții nu puțini dintre cetățeni. Aceștia au fost exilați, bunurile lor confiscate. E vorba de conspirația făcută contra împăratului Mihail IV. Paflogoniu (1034-1041). — La anul 6552 adică 1043 scrie Cedren: „In ziua 21 Februarie, indictul 11, patriarhul Alexiu moare. Lui îi urmează în ziua bunei vestiri *Mihail Kerularin* care trăise călugăr de când îl exilase orfanotroful pentru conspirația făcută“. — „In acelaș indict, 2 Mai, orfanotrofului i se scot ochii în locul numit Maryatis. Unii spun că aceasta s'a făcut neștiind împăratul, din porunca Teodorei; cei mai mulți spun că din porunca călugărului mâniat pentru exilarea lui. A murit în ziua 13 a a aceleiași luni“. — Tot Cedren ne spune cine era acest orfanotrof. Se numea Ioan și era fratele împăratului Mihail IV Paflogoniu, căruia el i-a încredințat toată conducerea imperiului, fiind el bolnăvicios și petrecând mult la Tesalonic la mormântul sfântului Dumitru spre a-și primi însănătoșirea. „După moartea lui Mihail IV Paflogoniu (10 Dec. indict. 10, anul 6550 adică 1041). Zoi împărăteasa, soția sa, exilează pe

acest cumnat al ei, Ioan, în mănăstirea Monobata, readuce din exil dela Mitilene pe Constantin Monomahul (exilat de orfanotroful Ioan din porunca împăratului Mihail IV Paflogoniu) și se căsătorește cu el în 11 Iunie 6551 adică 1042 și patriarhul Alexiu îi încoronează în 11 Iunie, același an. Împăratul Constantin Monomahul a exilat pe orfanotroful Ioan din mănăstirea Monobate în Lesbos, iar Mihail Kerularin ajungând patriarh în 25 Martie 1043 a poruncit să i se scoată ochii în 2 Mai și a murit în 11 Mai același an.“

2. *Pactul contra Normanzilor. Patriarhul Mihail Kerulariu declară război Latinilor.* Normanzii au pătruns încă din 1041 în Apuglia (Italia meridională supusă împăratului bizantin) au cucerit Melfi și în lupta din Monopoli în 1041, conducătorul armatei bizantine Boianis a fost învins și bizantinii au mai rămas numai cu patru orașe: Brundusiu, Hadrus, Tarentus și Bari. In 1053 împăratul Constantin IX Monomahul (1042-1054), Argyrus guvernatorul din Bari și Papa Leon IX (1049-1054) au făcut un pact contra Normanzilor. Cât ce a auzit Mihail Kerulariu despre acel pact, a declarat război Latinilor:

a) La instigația lui Mihail Kerulariu, *Arhiepiscopul Leon din Ohrida Bulgariei* a trimis în Iunie 1053 lui Ioan episcopul din Trani în Apuglia o epistolă (v. P. G. tom. 120, col. 835-844 și P. L. tom. 143, col. 929-932) în care aduce patru acuze Latinilor: că folosesc azimă, că postesc Sâmbăta în Păresemi, că mănâncă

de răstălmăcire a noțiunii ar fi pe cât de necreștinească, pe atât de periculoasă pentru cauza noastră românească.

Creștinul știe că războiul este un rău. Este dator deci nu numai să-l țină departe de hotarele sale, ci legea solidarității și fraternității universale îl obligă să simtă profund imensele dureri și suferințe în care se sbat neamurile beligerante și să caute din răspuneri a contribui la stingerea incendiului. Dacă intervenția cu armele ar fi nu numai inutilă ci chiar păgubitoare acestui principiu — fiindcă n'ar face decât să generalizeze prăpădul — participarea spirituală, sufletească, trebuie să fie cât mai intensă, cât mai activă. Ea se va manifesta în primul rând în rugăciuni stăruitoare. Va găsi însă, de sigur, și alte multe căi de a participa la acțiunile de pacificare ce pornesc din diferitele centre de iradiațiune spirituală de pe glob, cum ar fi, de ex, inițiativele de pace ale Vaticanului.

Nu ne poate fi indiferent nici sfârșitul acestei uriașe încercări, fie că ea s'ar încheia printr'o înțelegere fără învinși și învingători, fie că pacea ar fi dictată pe ruinele îngrozitoare ale unei biruinți unilaterale. Creștinul trebuie să vrea și să dorească din toată puterea: *triumful dreptății*, biruința principiilor care asigură *dreptul la viață al tuturor popoarelor* mari și mici deopotrivă, afirmarea valorilor spirituale peste forța brutală, recunoașterea egalității și fraternității umane împotriva unor pretențiuni de dominație păgâne derivate din o pretinsă superioritate materială a sângelui și rasei.

Acest punct de vedere creștin concordă perfect cu interesele noastre naționale. Fiindcă noi suntem, ceea ce suntem, în temeiul dreptății divine care a împlinit, după veacuri de suferințe, idealul unității românești. Trebuie, și ca creștini, să apărăm această dreptate realizată în destinul nostru. Dar, răsturnarea principiilor de dreptate superioară și universală, înlocuirea lor cu divinizarea forței socotită ca izvor al dreptului, ar însemna implicit și ar produce neapărat, mai curând ori

mai târziu, și moartea noastră, ca și a tuturor celorlalte țări mici.

De aceea, neutralitatea noastră trebuie să însemneze maxim de activitate și de jertfă. În marginile normelor internaționale de neutralitate, noi trebuie să colaborăm la încetarea războiului prin biruința dreptății. De altă parte, trebuie să ne strângem toate puterile pentru a ne apăra propria dreptate și pace. Din zi în zi, ea va fi tot mai greu încercată. Fiindcă interdependența națiunilor e o mare realitate. Și fiindcă, în special, ne pândesc dușmani din multe părți.

De aceea țara aprobă și consimte cu entuziasm toate sacrificiile pentru fortificare și înarmare materială. În lăuntrul brăului de oțel și tunuri care păzește granițele, îi place să vadă întărindu-se din zi în zi tot mai mult zidul de granit al solidarității sufletești și al voinții dârze de nu ceda nimic din sfintele noastre drepturi cucerite prin lupte seculare.

Să nu se mai audă, nici din greșală, de pe buzele nimănui acel egoist: „fie ce-o fi, numai noi scăpăm de războiu“, chiar și dacă se subînțelege, cum e cazul totdeauna: „cu țara și onoarea întregă“. Noi trăim în lume și vom împărtăși destinul ce se va croi Europei la încheierea cataclismului din Apus. Trebuie deci să fim gata a da întreaga contribuție pentru a asigura lumii — și nouă — posibilitățile unei liniștite și pașnice prosperări întemeiate pe normele dreptății și frățietății creștine.

Eroismul finlandez, care uimește și entusiasmează lumea întreagă, ne poate da un element hotărâtor în cristalizarea voințelor și dorințelor de pace și neutralitate. Orice s'ar întâmpla în viitor, orice cutropiri vremelnice va trebui să sufere, poporul finlandez va trăi. Fiindcă merită. Așa cere dreptatea, care totdeauna biruiește. — Dincolo de toate abilitățile diplomatice, ne va salva și pe noi eroismul cu care suntem gata să ne apărăm drepturile și să contribuim la biruința dreptății!

Misiuni populare. În împrejurările date nu poți face un mai mare bine de aproapele tău, decât întărindu-l în credință, mângându-l și scăpându-l de povara păcatelor. Misiunile populare aranjate la vreme potrivită își au fructul lor dorit.

Așa, misiunile populare ținute în 1-6 Febr. a. c. în frunța parohie *Selni*, Eparhia Maramureșului, au dat un rezultat foarte îmbucurător. Misiunile au fost conduse de pr. *Pompiu Tamaș* din *Botiz*. Rezultatul: 500 apropieri de Ss. Taine. De notat că mulți sunt lipsă din cauza concentrărilor. La ascultarea mărturiilor au dat ajutor: pr. *Lazar Gheorghe* din *Cicarlău*, pr. *Patriciu Bârlea* din *Ilba*, pâr. *Vasile Radu* din *Ville Apel*, *Coriolan Ossian* din *Cizer* și preotul local *Mihal Berinde*.

De remarcat, că din partea credincioșilor s'a observat un interes extraordinar de mare față de cercetarea bisericii și cuvântul Domnului. Așa se vede, că preotul local a știut să-i pregătească pe credincioși pt. aceste zile. (n)

Mulțămită publică. Parohia noastră română unită a făcut în vara anului 1939 nouă pictură murală și nou iconostas (lemn de teiu sculptat), apoi alte lucrări de mari reparaturi și transformări, costând toate 314.000 Lei. La acoperirea acestei sume au ajutat mult și dăruirile, cari urmează aci:

Inginer-șef *Ștefan Gherghel* și soția *Veturia* 20.000 lei; Dr. *Eugen Truția* cu soția *Silvia* 11.000 lei; *Alex. Târnavan* cu soția *Elena* 9.000 lei; „*Reuniunea Mariană*“ din convenirile sociale-culturale aranjate, 13.000 lei, din disponibilul său 7.854 lei; *Primăria orașului* 30.000 lei; „*Reuniunea meseriașilor români*“ 10.000 lei; „*Cercul intelectualilor români*“ 6.726 lei; „*Reuniunea femeilor române*“ și „*Banca Mureșiana*“ câte 5.000 lei; *Cina vânătoarească* a șefului *Gavril Olteanu* cu soții 4.780 lei; Dr. *Laurian Gherman* (*Cluj*), „*Cooperativa Isbânda*“ și *Iosif Iacob* câte 2.000 lei; „*Fon ul Cununilor eterne*“ al *Curatoratului* 1.887 l i; „*Societatea Tinerimei române*“, dela un fest al 1.900 lei; Dr. *Eugen Nicoară* 1.100 lei; v. d. *Tutu Roman*, Dr. *P. Pitea* cu soția *Elvira*

animale sugrumate și cântă Aleluia în Păresemi. Papa Leon IX a răspuns *Ohridanului* în 2 Sept. 1053.

b) Tot la instigația lui *Mihail Kerulariu*, *Nicetas Sethatos sau Pectoratos* scrie o carte contra Latinilor (v. P. L. tom. 143, col. 973-982 și P. G. tom. 120, col. 1011-1022) în care aduce patru acuze contra Latinilor: folosirea azimei, postul *Sâmbetei*, celibatul preoșilor și omisiunea liturgiei înaintesfinșitelor. I-a răspuns *Cardinalul Humbert* (v. P. G. tom. 120 col. 1021-1038 și P. L. tom. 143 col. 929-1004).

c) *Mihail Kerularie* cu autoritatea sa închide bisericile Latinilor din *Constantinopol*.

d) La instigația lui *Mihail Cerularie Nicefor Sachelarul* calcă în picioare ostiile consacrate de Latini.

3. *Mihail Cerularie scrie la Papa Leon IX în 1053*. Indatăce *Mihail Kerularie* a declarat războiu Latinilor, pe lângă *Împăratul Constantin IX Monahul*, scrie și el o scrisoare *Papii Leon* „plină de umilință“. Copia acestei epistole a trimis-o și lui *Petru III patriarhul Antiohiei* (1053-1957) care îi răspunde lui *Kerularie*: „Am citit exemplele scrisorilor pe cari le-ai trimis la preafericitul Papă, precum și răspunsul lui și te-am considerat fericit în Dumnezeu pentru atâtă umilință și blândețe. Dar ar fi trebuit să pui și cauzele certe, atunci când scriai de concordie și unitate“. (P. G. tom. 120 col. 813). Scrisoarea lui *Kerularie* către *Papa Leon IX* o cunoaștem și din răspunsul *Papii* către *Ceru-*

larie. Intâi altele scria *Kerularie*: „Dacă o biserică romană prin tine are numele nostru, toate bisericile de pe suprafața pământului întreg prin mine vor avea numele tău“. Din esri cuvinte se vede că *Kerularie* era dispus la pace dacă *Papa* îl recunoaște cel puțin egal, așa cum ceruse trimițând daruri bogate antecesorul său, *Eustațiu* (1020-1025) dela *Papa Ioan XIX*. — Când era dispus la pace pentru titlu de glorie, nu mai avea nici o acuză contra *Papii*.

4. *Răspunsul Papii Leon IX*. *Papa Leon IX* primind scrisoarea *Împăratului Constantin IX* și a lui *Mihail Kerularie*, în cari era vorba de numirea bisericilor, de pactul contra *Normanzilor* și de titlul lui *Kerularie* (!) răspunde în o scrisoare *Împăratului* și în alta lui *Kerularie* (v. P. G. tom. 120, col. 773-781) și alta tot lui *Kerularie* (v. P. G. tom. 120, col. 744-769).

5. *Legății Papii Leon IX la Constantinopol*. Cu aceste trei scrisori *Papa Leon* trimite în *Ianuarie 1054* la *Constantinopol* pe *Cardinalul Humbertus de Sylva Candida*, pe *arhiepiscopul Petru de Melfi* și pe *diaconul Frederic Cancelar al bisericii din Roma*. Sosind el la *Constantinopol*, *Împăratul* i-a primit bine, dar *Kerularie* a refuzat să-i primească, socotindu-i *legății* lui *Argyrus*, nu ai *Papii*, cum scrie *patriarhului Petru III al Antiohiei*. — În timp ce stătea la *Constantinopol*, *Humbert* a scris un răspuns la acuzele lui *Pectoratos* (v. P. L. 143, 929-1004). *Pectoratos* s'a supus în fața *legăților papali* și a *Împăratului Constantin IX* și a ana-

temizat pe cei ce acuză biserica Romei (vol. *Brevis et succinta Commemoratio Card. Humberti* în P. L. 143, 1001). *Cardinalul Humbert* a mai scris o carte despre purcederea *Spiritului Sfânt* (v. Cod. lat Bruxelles n. 1360 publicat de *A. Michel, Humbert und Kerularios, Paderborn 1925*, I-a p. p. 91-111) dedicată *Împăratului Constantin IX*.

6. *Moartea Papii Leon IX*. Pe când *legății papali* se aflau la *Constantinopol*, *Papa Leon IX* era în luptă cu *Normanzii* apărându-și *ducatul Romei*. În lupta dela *Civitate* din 17 *Iunie 1053* a fost învins și a stat prizonier la *Benevento* din 23 *Iunie 1053* până la începutul anului 1054. A murit în 10 *Aprilie 1054*. *Urmașul* său a fost *Victor II* ales în *Aprilie 1055*.

Deci în timpul când erau *legății* la *Constantinopol* în cauza lui *Kerulariu*, scaunul Romei era vacant.

7. *Legății papali excomunică pe Kerulariu*. Refuzând *Mihail Kerularie* să stea de vorbă cu *legății papali*, s'au văzut siliți să-l excomunică și în 16 *Iulie 1054* au depus actul de excomunicare (v. P. L. 143 1001-1004) contra lui *Kerularie*, *Leon de Ahrida*, *Sachelarul Constantin Nicefor* și contra tuturor *aderenților* lor, pe altarul principal al bisericii *Sf. Sofia*, „sub ochii clerului și poporului prezent“. Apoi ieșind îndată și-au scuturat și praful de pe picioare spre *mărturie lor*“ (v. *Brevis Commemoratio*).

(Va urma).

Silvia Comşa (Cluj) câte 1.000 lei; Nerva Popa (Tg.-Mureş), Stella Dr. Radu (Arad), Teofil Coste şi Mihai Pop câte 500 lei; Maria Ilies şi N. N. câte 300 lei; Ilie Moldovan cu soţia Maria 208 lei; Vasile Mateiu 150 lei; văd. Ludovica Pătaş, văd. Maria Papp, văd. Anica Pascu, văd. Maria Moldovan câte 100 lei; văd. Lina Someşanu 50 lei; văd. Ana Săbău 40 lei.

În numele Curatoratului bisericesc şi al parohiei exprimăm şi pe calea aceasta tuturor acestor marimimoşi donatori cele mai fierbinţi mulţumiri, urându-le de la Dumnezeu cea mai bogată răsplătare.

Reghin, 25 Ianuarie 1940. — *Gheorghe Maior* curator primar, *Ariton M. Popa*, paroh.

Ştiri mărunte

Pentru Răsăritul Creştin. În Italia există o „Asociaţie Catolică Italiană pentru Răsăritul Creştin”, având pe Em. Sa Card. Luigi Lavitrano în frunte. Anul acesta asociaţia pomenită va aranja, în prima jumătate a lui Aprilie, o săptămână de studii şi de rugăciuni pentru Răsăritul Creştin. Totul se va desfăşura la universitatea Sf. Inimi (Sacro Cuore) din Milano, unde vor conferenţa: Preasf. Gh. Calavassy, episcopul grec, unit, al Ahenel; P. Gh. Tishta, celebrul poet albanez; P. Izidor Croce, egumenul Mănăstirii Grottaferrata; P. Herman S. I. preşed. Institutului Oriental din Roma; P. Martin Jugie, A. A.; P. Placido De Meester, şi alţii. Şcoala melurgică a mănăstirii greceşti unite din Grottaferrata sub conducerea P. Lorenzo Tardo, va executa cântări liturgice. Congresul acesta, ce promitea a fi grandios, va fi deschis de vestitul P. Gemelli, rectorul universităţii Sacro Cuore din Milano şi va fi încheiat de Em. Sa Card. Lavitrano.

Misionar premiat. Academia de Ştiinţe din Paris a acordat premiul A. C. Bonnet pentru paleontologie pe anul 1939 învăţatului călugăr misionar *P. Teilbard du Chardin* din Societatea lui Isus. Numitul savant misionar are o mulţime de lucrări de specialitate şi a luat parte la numeroase expediţii ştiinţifice în diferite părţi ale Asiei. Aşa: A luat parte la expediţia chineză-sudeză din Asia; la expediţia Jale în India Septentrională; şi acum mai pe urmă la expediţia din Birmania, organizată de universitatea Harvard din Statele Unite.

Locale. Duminica viitoare, a Vameşului şi Fariseului, va predica în catedrală p. Dr. *Augustin Tătar*, canonic mitropolitan.

— Reunirea Mariană „Neprihănită Zamislire” a Şcolii Normale de Fete a aranjat Duminica trecută, după amiază, o foarte dragută *şedinţă festivă* în sala de gimnastică a Institutului Recunoştinţei. Sa jucat piesa în patru acte „Ispita” (localizare iscusită din italieneşte); s'a declamat; eleva Marioara Periş a rostit o cuvântare ocazională; au fost cântece de cor (conduse de d-na Veturia Popa, profesoară), etc. — Râvna p. catihet Pandrea a fost, astfel, răsplătită şi ea.

La locul de veşnică odihnă. Adormitul în domnul, fiertatul *Dr. Ioan Sâmpăleanu*, despre care s'a scris mai mult în numărul nostru trecut, a fost înmormântat Sâmbătă, la 3 Febr. c., la Turda, unde a bolit în vremea din urmă şi unde a şi murit. Prohodul i-s'a făcut în biserica noastră din Turda Veche, de unde a fost dus la cimitirul bisericii noastre din Turda Nouă. La groapă i-au petrecut patru canonici dela Blaj: Il. Sa Dr. Victor Macaveiu, prepozitul capitular şi Rvss. Victor Pop, Iuliu Maior şi Dr. Vasile Aftenie, care a ţinut şi panegiricul (Au mai vorbit cu acel prilej: oăr.

I. Cârnaţiu, protopop districtului Turda; p. Solomon Orian, preotul Tritenilor de sus — locul de naştere al răposatului — şi d. Demian Pop, profesor, în numele „Astrei”. După care rămăşiţele pământeşti ale vajnicului apărător al tuturor drepturilor româneşti în Congregaţia Comitatensă din Aiud, în întrunirile naţionale române şi cu prilejul luptelor electorale pe vremea stăpânirii ungureşti, au fost date pământului din care au şi fost luate. — În vezi pomenirea lui!

Telefonul „Unirii”

Chităm cu mulţumită, primirea următoarelor abonamente:

Câte 200 pe anul 1940: Gh. Moldovan. Nepos. — T. Trif, Jibou — V. Degan, Budinţ — G. Hordoan, Bistriţa. — M. Pop, Cuceu, — Gr. Pop, Gherla. — Ioan Boeriu, Sibiu — O. Farrenkopf, Bucureşti — V. Chirvai, Oradea. — Dr. I. Stanciu, Cr. Iova. — Dr. I. Pop Abate, Oradea. — V. Hopârtean, Gădălin — P. Pleşca, Grozeşti — Direcţiunea Seminarului Hălăuceşti — Of. Paroh Cenadul Mare — Of. Paroh Vaşad

Câte 200 lei pe 1939: Dr. P. Rebreanu, Cluj. — V. Filipan, Glod — G. Maior, Reghin. — S. Stănescu, Remetea-Mare. — Miron Pop, Cluj. — Banca Economul, Cluj — Of. Paroh Unimăt. — Of. Paroh. Periceni. — Of. Paroh Pomi.

Alte sume: I. Bădăla, Sibiu Lei 100 pe sem. I 1938 — V. Corniciu Sofia, Lei 100 sem. I 1940. — Teologia Piaristilor Cluj Lei 100 sem. II 1939. — N. D. Sion Lei 100 sem. II 1939. — Dr. P. Pal Valea-seacă 490 lei 1 Octomvrie 1937—1 Octomvrie 1939. — Inginer Fl. Şuluţiu Braşov, lei 250 1 Aprilie 1936-30 Iunie 1937. — Dr. I. Pintea, Luduş, Lei 500 1 Iulie 1936-31 Dec. 1938. — B. Suciu, Agnita lei 400 pe 1938-1939 — I. Lemeny Şirioara 400 lei pe 1938-1939. — I. Iuga Medias Lei 200 pe 1935 — I. Şerban Năsăud 315 lei 1 Iunie 1939-31 Dec. 1940 — P. Pal Liuzi Călugăra lei 400 1938-1939 — E. Oprea Lupşa lei 300, achitat restanţa veche şi sem. I 1940. — Banca Maramureşana Sighet 400 lei. — I. Codreanu Abrud lei 400 pe 1938-1939 — E. Pop Petroşani 400 lei 1939-1940 — I. Clorţea Hitias 400 lei pe 1939-1940. — Gh. Crisan Mărghiţa lei 250 1 Oct. 1939-31 Dec. 1940 — V. Papiriu Pop Tăud lei 400 pe 1939-1940 — M. Negruţiu Cluj 500 lei 1 Oct. 1937-1 Aprilie 1940. — I. Varna, Dej 400 lei 1938-1939. — Of. Paroh Mocira lei 400 pe 1939-1940. — Of. Paroh. Clucărlău 400 lei pe 1938-1939 — Of. Paroh. Cluj 800 lei pe 1936-1939. — Of. Paroh. Sâmboeni 600 lei pe 1937-1939 — Of. Parohial Maioreşti, lei 100 pe sem. II 1939. — Of. Paroh. Hotoan 400 lei 1939-1940 — Of. Paroh. Pădureni 300 lei 1 Ian. 1939-1 Iulie 1940 Of. Parohial Hisiaş lei 200 1 Aprilie 1938-30 Martie 1939 — Of. Parohial Tarna-Mare 300 lei 1 Iulie 1937-31 Dec. 1939.

Alte sume: I. Viciu, Aiud 100 Lei pe semestru I. 1940: — Dr. Vicas, Arad 600 Lei 1938-1940; — S. Ionaşcu, Haţeg 200 Lei pe 1937; — Dr. Z. Gherman, Cluj 200 Lei sem. II. 939 şi sem. I. 940; — V. Terdic, Carei 200 Lei pe 1937; — Dr. D. Andreiaş, Focşani 200 Lei pe 1937; — P. Asumţionişti, Beiuş 200 Lei din 1 Febr. 939—1 Febr. 940; — M. Boca, Oradea 500 din 1 Ian. 938—1 Iulie 1940; — I. Truţa, Ciucea 200 Lei pe 1936; — Dr. P. Luran, Groşi (j. Bihor) 100 Lei din 1 Oct. 1936 — 1 Apr. 1937; — St. Ilies Dăneşti 800 Lei 1 Ian. 1936—31 Dec. 939. — V. Andrean Asuagul de jos 300 Lei 1 Iulie 939—31 Dec. 940. — I. Stoica, Gurba 300 Lei 1 Iulie 1938—31 Dec. 939; — I. Radu, Sinteareag 500 Lei 1 Ian 938 — 1 Iulie 1940; — I. Soran, Roşiori 600 Lei 1 Ian. 937—31 Dec. 939; G. Rebreanu, Şoncutul-Mic 400 Lei 937—938; — A. Benedec, Ploeşti 200 Lei din 1 Dec. 939—1 Dec. 940.

Administraţiunea Centrală Capitulară, — Blaj

CONCURS

Se aduce la cunoştinţă, că pe ziua de 1 Martie c. se află vacante la «Moara fundaţiunii Laday» din Petrisat un loc de prim-morar şi două locuri de morari. Reflecţanţii cari doresc să ocupe aceste locuri:

1. Să fie români de naţionalitate.
2. Să înainteze cerere în scris, la Administraţiunea Centrală Capitulară din Blaj până la data de mai sus.
3. Să aibă pregătire specială pentru morărit şi să fie cel puţin absolvenţi ai cursului primar.

Ca remuneraţie vor avea: toţi 3 (prim-morar şi morari) 16% în natură, din vama morii (grâu, cucuruz şi uruială).

Prim-morarul va mai avea:

1. Locuinţă în natură.
2. Lumină şi
3. Lemne pentru încălzit, anual 4 care, ce se vor da din pădurea fundaţiunii în fiecare toamnă.

La intrarea în serv. ciu se recere, ca să depună la Adm. Centrală Capitulară garanţie în numerar, libel de bancă de prima bonitate sau altă garanţă acceptabilă. Prim-morarul de circa 20.000 lei, iar morarii de câte 10.000 lei, cari garanţii vor rămănea în grija Adm. Centrale Capitulare pe tot timpul cât vor fi în serviciul numitei mori.

Pentru orice nereguli, stricăciuni sau pagube cauzate

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

zate susnumitei mori din vina angajaţilor, vor răspunde personal, fiind obligaţi la totala despăgubire.

Blaj, la 10 Ianuarie 1940.

Ştefan Ciufudean
aum. delegat.

Oficiul parohial gr. cat. din Gh. meşăget (J. Cive)

Nr. 14-1940

Concurs la post de cantor

Pentru postul de cantor în parohia Gh. meşăget, devenit vacant prin deces se publică concurs cu termenul de 1 Martie a. c., pe lângă următoarele emolumente şi condiţiuni:

1. Locuinţă corespunzătoare, grădina de legumi superedificate economice (cari se vor face acum, cantorul vechi locuind în casele prodruii).
2. opt lugh. fanaş de muste, sesiune cantorală, obţinută prin R. A. — Impozitul după sesiune în plăteşte parohia. — 3. Deda 200 familii câte 20 Lei anual, şi dintre acestea dela circa 100 familii lemne de foc, pe cari ceilalţi le taiă în stânceni. — 4. Deda alte 50 familii câte 20 Lei anual. — 5. Pentru anul prim de serviciu (pentru greutăţile începutului) un ajutor lunar de 500 Lei, total 6000 Lei, din casa bisericii. — 6. Terţialitatea din stolarele îndatinate (cam 60 înmormântări, 30 cununii la an). — 7. Va asista absolut în fiecare zi la Sf. Liturgie primind terţialitatea stipendiuului obișnuit, cu excepţia liturgiei înaintesfinţitelor pentru care nu este nici un stipendiu; precum şi la vecernie în Dumineci şi sărbători. — În Dumineci şi sărbători dela pomenirile obișnuite a le morţilor terţialitatea.

Concurenţii îşi vor trimite până la termen:

- a) Extrasul de botez (că's greco-catolic);
- b) Diploma de cantor, în copie simplă, verificată de preotul local;
- c) Certificat de serviciu şi moralitate dela preot, care va fi trimis direct oficiului parohial din Ghimeşăget, de către preot.

Concurenţii se vor prezenta în ora şi care Duminică pentru probă, dar cheltuielile de deplasare nu se restituie. — Anul prime de probă, şi cantorul devine definitiv numai după hotărârea curatoratului, adusă la expirarea anului.

La cerere pe o simplă carte postală, de informaţiuni mai detaliate doritorilor subsemnatul.

P. O. fraţi preoţi sunt rugaţi a face cunoscut acest concurs celor pe cari li priveşte.

Ghimeşăget, la 15 Ianuarie 1940.

2-2

Victor Gergely
paroh.

FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIŢIU 10-21

Cea mai veche şi mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată
la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanţă mare şi cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenţie proprie licenţie.

Rechiziţele şi scune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopote. — Telefon 376

